

RENAȘTEREA ÎN ARTA

Renastere este denumirea folosita pentru a descrie perioada schimbarilor culturale ce au avut loc in secolele al XV-lea si al XV-lea in Italia si care au influentat, in final, cea mai mare parte a Europei. Renasterea a dus la o schimbare a valorilor umane - un avant de energie si de incredere in potential uman - care a avut numeroase consecinte. Printre cele mai spectaculoase consecinte se pot enumera inflorirea artelor si noua viziune asupra rolului artelor si a artistilor in viata societatii.

Renasterea a inceput in Italia. Cauzele care au dus la aparitia acestui curent sunt multiple. Italia era, la acea data, cea mai bogata tara din Europa si era posesoarea unei indelungate traditii artistice. Avea multe orase independente, in floritoare economic, populate cu comercianti si bancheri nerabdatori sa-si vada numele imortalizat in diferite portrete comandate, in palate noi care se construiau sau in capelele somptuase ale familiilor. Toata aceasta bogatie materiala nu putea garanta aparitia artei de mare valoare dar a oferit artistilor suficiente oportunitati pentru a-si imbunatati stilul si pentru a-si etala talentele.

UN CENTRU CULTURAL

Arta renascentista celebra umanismul si lumea inconjuratoare abandonand vechiul stil, mai spiritual, caracteristic Evului Mediu. Insemna, de fapt, „Renasterea Antichitatii” - redescoperirea civilizatiilor clasice, ale Greciei Antice si ale Romei, in toata splendoarea lor. Literatura, filozofia si arta antichitati le-au pus la dispozitie italienilor noi standarde si noi modele. A erau admirati pentru atitudinea lor generala asupra vietii dar nu trebuie sa uitam faptul ca la o mie de ani dupa destramarea lumii antice multe din realizările antichitati nu fusesera egale. Renasterea, pe langa tratarea subiectelor clasice in arta, implica si redescoperirea tehnicilor antice in arhitectura, constructii sau sculptura.

ARHITECTURA RENASCENTISTA

Italia era o tara cu multe orase frumoase, fiecare dintre ele avand o anumita traditie artistica. Nu exista nici o indoiala ca Florenta a fost pe primul loc, in secolul al XV-lea, in care a aparut curentul artistic numit Renastere. Construirea catedralei orasului i-a oferit lui Lorenzo Ghiberti (1378-1455), primul mare sculptor renascentist, multe ocazii de a-si demonstra talentul. In anul 1402 s-a organizat un concurs, cu scopul de a desemna atelierul care avea sa proiecteze si chiar sa realizeze portile din bronz ale baptisterului catedralei. Ele trebuiau construite dintr-o serie de placi, formand un relief. Concursul a fost castigat de Ghiberti cu lucrarea „Sacrificiul lui Isaac”. Isaac era reprezentat gol, avand un corp athletic, classic-o manivela foarte diferita fata de vechiul stil, ascetic, bisericos al artei epocii medievale.

Capodopera lui Ghiberti o reprezinta cele doua seturi de portii ale baptisterului din Florenta. Un numar mare de artisti renumiti au invatat arta sculpturii in atelierul artistului, printre care si Donatello (1386-1466) care si-a intrecut maestrul. Opera lui, plina de viata, cu multe trasaturi clasice, include si celebra sculptura din bronz David. Ea a fost creata in anul 1430 si a constituit inceputul unei noi perioade a Renasterii. David apare ca un razboinic gol, cu piciorul pe capul lui Goliat. Statuia a fost prima lucrare de dimensiuni mari, reprezentand un nud, in picioare, in arta europeana dupa antichitate.

Apartinand aceleiasi generatii, Filippo Brunelleschi (1377-1446) a fost unul dintre cei mai mari arhitecti ai Renasterii timpurii. Originar din Florenta, el a studiat monumentele antice care au influentat multi arhitecti si oameni de stiinta. Teoria antica romana si operele reprezentative au devenit cunoscute pe scara larga si multe din elementele arhitecturii clasice au inceput sa fie utilizate. Aceste influente s-au facut simtite in arhitectura multor cladiri si ele au continuat pana in zilele noastre. Cea mai renumita lucrare a lui Brunelleschi este cupola bisericii Santa Maria dei Fiore, proiectata in anul 1420, o mare realizare inginereasca, datorata in mare masura tehnicilor romane pe care artistul le-a studiat. Tot el

a fost cel care a enunțat, pentru prima dată, legile perspective-
desenarea unei scene pe o suprafață plană, astfel încât desenul să
pară a avea adâncime, prin îndepărtarea graduală de prim-plan.

Principiul enunțat a fost de o mare valoare pentru sculptura
dar mai ales pentru pictură. Pictorii nu aveau modele antice pe care
să le poată imita, neexistând nici un artist grec sau roman a cărui
operă să fie cunoscută. Ei au început să creeze în spiritul antichității
spiritul pe care ei și-l imaginau a fi cel mai potrivit. Masaccio
(1401-1428) a fost primul pictor care a creat imagini monumentale
în spirit naturalist.

PATRONI ȘI ARTIȘTI

Cel mai mare pictor, reprezentant al acestui stil, a fost Sandro
Botticelli (1445-1510), ale cărui contururi ferme, culori într-o paletă
foarte bogată și personaje, distincte, au conferit picturilor sale o notă
deosebită.

Adorația Magilor, capodoperă a pictorului Botticelli, este un
exemplu de scenă religioasă, în care este prezent și patronul
artistului, un Medic mandru, preocupat de propria persoană, în
contrast evident cu Madona și Botticelli, *Primăvara* și *Nasterea
Zeitei Venus* sunt lucrări reprezentative pentru un alt ideal al
Renasterii-pasiunea pentru mitologia clasică și ideile filozofice
mistice.

Printre pictorii cei mai cunoscuți ai Renasterii timpurii și care
nu au florentini, se pot aminti Andrea Mantegna (1413-1506) și
Piero della Francesca (1415-1492). Piero utilizează cu foarte multă
precizie arta perspectivei, ca de exemplu *Biciuirea*. Perspectiva,
alături de personajele sale ce emană mult calm, face ca operele lui
Piero să aibă un aer distinct, de eternitate.

Perioada cuprinsă între anii 1500 și 1530 este cunoscută în
istoria artelor ca Renasterea târzie. Generațiile de artiști ajunși la
maturitatea lor artistică, și-au perfecționat arta utilizării
perspectivei, „chiaroscuro” și chiar alte tehnici cu scopul de a-și
convinge spectatorii asupra realismului personajelor și scenelor.

In perioada Renasterii tarzii,Roma a ocupat locul Florentei,ca centru al artei italiene,cu toate ca toti marii artisti care le erau in oras erau veniti din alte parti.Roma le-a oferit sprijin artistilor-Papa Leon al X-lea si Julius al II-lea a avut preocupari artistice pentru a reda capitalei vechea ei maretie dar si dorinta de a fi immortalizati.

Prin angajarea celor mai renumiti artisti contemporani,Sfintii Parinti au contribuit la crearea unor capodopere,cum ar fi Capela Sixtina si splendida biserica Sfantul Petru ,cea mai mare biserica din lumea crestina.

GENII SUPREME

In perioada Renasterii tarzii,existau trei mari artisti, considerati a fi artisti de geniu.Contemporanilor,artisti ca Leonardo da Vinci,Michelangelo sau Rafael,le pareau „super-artisti”.Tot in aceasta perioada a aparut si convingerea ca artistul este o persoana deosebita,mai degraba,decat un simplu meserias,care-si indeplineste un contract.

Leonardo da Vinci (1452-1520) era mai in varsta decat ceilalti doi.Un individ ciudat,multi-talentat,el a lasat posteritatii doar cateva picturi si a petrecut la Roma o perioada relativ scurta de timp.Cu toate acestea,*Madona printer stanci* si *Mona Lisa* sunt reprezentari superbe ale idealului clasic-asemanator cu viata,dar totusi misterios.

Ca si Leonardo,Michelangelo Buonarotti (1475-1564) era florentin.El era un sculptor si pictor de geniu si a petrecut 4 ani din viata pictand tavanul Capelei Sixtine,o capodopera reprezentand scene biblice,incepand cu Creatia.